

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ХРЕБТОВ Максим – аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KHREBTOV Maksym – Postgraduate Student Specialty 011 Educational, Pedagogical Sciences of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: formation of the scientific worldview of students in higher education institutions.

Стаття надійшла до редакції 07.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 19.03.2026 р.

УДК 378.147:37.011.3-051]:[37.015.31:172.15
DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-348-355

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

БАГНО Юлія –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології та педагогічної інноватики, докторант
Університету Григорія Сковороди в Переяславі

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3513-6154>

e-mail: juljabaghno@gmail.com

СЕРГІЙЧУК Олена –

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри освітології та педагогічної інноватики, докторант
Університету Григорія Сковороди в Переяславі

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2008-1122>

e-mail: serghichukolena@gmail.com

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ
КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

У статті здійснено теоретичне обґрунтування та узагальнення наукових підходів до інноваційних технологій підготовки вчителів до реалізації компетентнісного підходу в умовах Нової української школи. Актуальність дослідження зумовлена трансформаційними процесами в системі загальної середньої освіти, переходом до компетентнісної моделі навчання, зміною професійної ролі педагога та необхідністю модернізації системи педагогічної освіти. Проаналізовано нормативно-правові засади реформування освіти та окреслено вимоги до професійної компетентності сучасного вчителя. Узагальнено наукові позиції щодо впровадження інновацій у професійну підготовку майбутніх педагогів та визначено провідні освітні технології, релевантні завданням НУШ. До них віднесено проблемне, проєктне та практико-орієнтоване навчання, моделювання педагогічних ситуацій, мікрівкладання, технологію паралельної дії, цифрові інструменти та технології партнерства. Обґрунтовано доцільність їх системного застосування як засобу формування професійної мобільності, рефлексивності, здатності до педагогічного проєктування, фасилітації навчальної діяльності та організації компетентнісно зорієнтованого освітнього процесу. Окреслено ключові напрями впровадження інноваційних технологій у систему професійної педагогічної освіти, зокрема оновлення освітніх програм на засадах компетентнісного моделювання результатів навчання, інтеграцію теоретичної й практичної підготовки, цифровізацію освітнього середовища, розвиток партнерства «ЗВО – школа», забезпечення неперервного професійного розвитку та педагогічного моніторингу. Перспективи подальших досліджень пов'язано з емпіричною перевіркою результативності окреслених підходів і розробленням критеріїв та інструментарію оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх учителів.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, проблемне навчання, проєктне навчання, освітнє середовище, освітній процес, освітні технології, технології партнерства, технологія паралельної дії, практико орієнтоване навчання, професійна підготовка, педагогічна освіта, нова українська школа.

BAHNO Yuliia –

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Education and Pedagogical Innovation

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3513-6154>

e-mail: juljabaghno@gmail.com

SERHICHUK Olena –

PhD in History, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Education and Pedagogical Innovation

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2008-1122>

e-mail: serghichukolena@gmail.com

**INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR TRAINING FUTURE TEACHERS TO IMPLEMENT
A COMPETENCY-BASED APPROACH IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL**

The article provides a theoretical substantiation and synthesis of scholarly approaches to innovative technologies in teacher training aimed at implementing the competency-based approach within the framework of the New Ukrainian School reform. The relevance of the study is обусловлена transformative processes in general secondary education, the transition to a competency-based model of learning, the

changing professional role of the teacher, and the need to modernize the system of pedagogical education. The regulatory and legal foundations of educational reform are analyzed, and the requirements for the professional competence of a contemporary teacher are outlined. The study systematizes academic perspectives on the introduction of innovation in pre-service teacher education and identifies leading educational technologies aligned with the objectives of the New Ukrainian School. These include problem-based learning, project-based learning, practice-oriented learning, the modeling of pedagogical situations, microteaching, the parallel action technology, digital tools, and partnership-based technologies. The article substantiates the expediency of their systemic application as a means of developing professional mobility, reflexivity, pedagogical design skills, facilitation abilities, and the capacity to organize a competency-oriented educational process. Key directions for implementing innovative technologies in the system of professional pedagogical education are outlined, including the renewal of educational programs based on competency-oriented learning outcomes, the integration of theoretical and practical training, the digitalization of the educational environment, the development of university-school partnerships, the provision of continuous professional development, and pedagogical monitoring. Prospects for further research are associated with the empirical verification of the effectiveness of the identified approaches and the development of criteria and assessment tools for evaluating the formation of future teachers' professional competence.

Key words: *competency-based approach, competence, problem-based learning, project-based learning, educational environment, educational process, educational technologies, partnership technologies, parallel action technology, practice-oriented learning, professional training, teacher education, New Ukrainian School.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний розвиток української освіти відбувається в умовах реалізації реформи Нової української школи, що передбачає перехід до компетентнісної моделі навчання та зміну ролі вчителя в освітньому процесі. Педагог постає не лише носієм знань, а організатором діяльності учнів, фасилітатором взаємодії та партнером у формуванні ключових компетентностей. У зв'язку з цим актуалізується проблема модернізації системи професійної підготовки вчителів, здатних ефективно реалізувати компетентнісний підхід у практиці НУШ.

Компетентнісна парадигма орієнтує освіту на розвиток здатності застосовувати знання в реальних ситуаціях, критично мислити, співпрацювати й навчатися впродовж життя, що вимагає від учителя високого рівня професійної компетентності, цифрової грамотності та готовності до інноваційної діяльності. Водночас існують суперечності між новими вимогами до педагога та реальним станом його підготовки, зокрема щодо впровадження діяльнісних і цифрових технологій. За таких умов особливої значущості набуває впровадження інноваційних освітніх технологій у систему педагогічної освіти як засобу формування професійної мобільності, рефлексивності та готовності вчителя діяти в умовах сучасних освітніх трансформацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових праць засвідчує, що проблема інноваційних технологій підготовки вчителів у контексті реалізації компетентнісного підходу в Новій українській школі активно досліджується вітчизняними науковцями. Теоретичні та методичні засади впровадження інновацій у професійну підготовку педагогів розкрито у працях О. Волярської, О. Волика, Т. Грабовської, О. Грабовського та ін. Питання реалізації компетентнісного підходу у професійному становленні майбутніх учителів висвітлюють Н. Авшеник, Т. Десятов, В. Доротюк, О. Дубасенюк, Л. Дяченко, Ф. Левченко, Н. Постригач, Л. Пуховська, В. Рогоза, О. Сулима та ін. Інноваційні форми й технології підготовки педагогів до впровадження сучасних освітніх практик аналізують Н. Дубова, Т. Паска, І. Мойсєсенко та І. Шапка. Аналіз наукових джерел підтверджує актуальність проблеми та різноаспектність її дослідження. Водночас потребує подальшого обґрунтування цілісна модель інтеграції інноваційних технологій у систему практико орієнтованої педагогічної підготовки майбутніх вчителів до системної реалізації компетентнісного підходу в Новій українській школі.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та узагальненні наукових підходів до інноваційних технологій підготовки вчителів до реалізації компетентнісного підходу в умовах Нової української школи та визначенні ключових напрямів їх впровадження в системі професійної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні трансформаційні процеси в системі педагогічної освіти зумовлюють необхідність глибокого переосмислення змісту й технологій професійної підготовки вчителя до діяльності в умовах реформованої школи. Реалізація ідей Нової української школи передбачає утвердження компетентнісного підходу як провідної методологічної основи організації освітнього процесу, що орієнтований не лише на засвоєння знань, а передусім на формування здатності особистості діяти, приймати рішення, співпрацювати та відповідально взаємодіяти в різних соціальних ситуаціях. У цьому контексті поняття компетентність трактується як:

- особистісне утворення, яке у процесі активних самостійних дій дозволяє людині проявляти здатність застосовувати, спеціальним шляхом структуровані у процесі навчання, знання, уміння, навички та ставлення [16, с. 7];

- здатність особистості успішно соціалізуватися, здійснювати професійну або продовжувати навчальну діяльність, завдяки сформованій динамічній комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей [17];

- особистісне інтегративне утворення, що поєднує знання, уміння, навички, досвід та якості, як передумова прагнення особистості, її готовності і здатності розв'язувати реальні життєві проблеми та завдання [5];

- здатність особистості кваліфіковано виконувати певні види робіт у рамках конкретної професії [11];

- сукупність знань, умінь і навичок, досвіду і особистісних якостей, як основу готовності майбутнього фахівця до здійснення професійної діяльності у будь-якій ситуації; характеризує й визначає рівень професіоналізму фахівця загалом або в певній галузі [21, с. 49];

укупність ЗУН, досвіду і особистісних якостей, що породжує готовність майбутнього фахівця до здійснення професійної діяльності в будь-якій ситуації.

- інтеграція в досвіді та практичній діяльності взаємопов'язаної системи знань, умінь, навичок і ціннісних орієнтацій, котра відображає певний рівень її психічного розвитку й психологічну готовність до здійснення певного виду діяльності [9, с. 8].

Упровадження Нової української школи, як ключової реформи освіти, в основі котрої передбачено реалізацію компетентнісного підходу, потребувало ґрунтовної нормативно-правової основи, зокрема законів, постанов, розпоряджень, наказів, інструктивно-методичних листів уповноважених органів держаної влади України. Цими документами не лише визначено стратегічні орієнтири модернізації середньої освіти, а й має безпосередній вплив на зміст педагогічної освіти. У цьому питанні В. Астахов та І. Шевченко зазначають, що модернізація змісту освіти є важливим напрямом розвитку освітньої системи, проте практичне впровадження цих ініціатив супроводжується значними труднощами, зокрема й недостатньою готовністю освітянської спільноти до суттєвих змін [1]. Особливо гостро постає проблема впровадження інтегрованих курсів, проєктної діяльності, переходу до компетентнісно-орієнтованого навчання, що вимагає і від учителів принципово нових компетентностей. Так, одним з ключових документів є Закон України «Про освіту» (2017) [17], що закріплює компетентнісну модель, трактує компетентність як інтегровану здатність діяти на основі знань, умінь, цінностей і ставлень та підкреслює необхідність безперервного професійного розвитку педагогів.

Концепція «Нова українська школа» (2016) [13] окреслює ключові компетентності здобувачів освіти, принципи педагогіки партнерства, дитиноцентризму й формувальне оцінювання, що задає вимоги до підготовки вчителя до діяльнісних, інтерактивних і цифрових практик.

Державний стандарт базової середньої освіти (2020) [7] конкретизує очікувані результати навчання, зміст та сутність компетентностей, котрі мають бути сформовані у випускників закладів базової середньої освіти. З огляду на означене, в системі практико орієнтованої підготовки майбутніх учителів, окрім опанування класичних педагогічних понять, особливого значення набуває вивчення:

- дефініції «компетентність», «компетентнісний підхід», «діяльнісний підхід», «інтегроване навчання», «інтегровані курси», «інтегровані уроки», «освітня траєкторія», «формувальне оцінювання»;

- дидактичних основ процесів індивідуалізації та диференціації навчання, особливостей вибору методів навчання, створення компетентнісно орієнтованих завдань, проєктування та моделювання інтегрованих уроків, особливостей формуального оцінювання – на засадах компетентнісного підходу;

- особливостей формування особистісних цінностей, толерантності, налагодження «суб'єкт-суб'єктної взаємодії» з усіма учасниками освітнього процесу, здійснення професійної орієнтації дітей та молоді та ін.

Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2020) [19] систематизує загальні й професійні компетентності вчителя (зокрема цифрову, інклюзивну, комунікативну, проєктувальну та інноваційну) і визначає орієнтири розвитку рефлексивності, професійної автономії та готовності до постійного вдосконалення. Цим документом визначено зміст професійної діяльності вчителя залежно від рівня його підготовки та у відповідності до Національної рамки кваліфікацій (НРК):

- молодшого бакалавра – початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти – 5 рівень НРК;

- бакалавра – першого рівня вищої освіти – 6 рівень НРК;

- магістра – другого рівня вищої освіти – 7 рівень НРК.

Сукупність зазначених документів формує цілісні вимоги до змісту, результатів і технологічного забезпечення практико орієнтованої підготовки майбутнього педагога, що обґрунтовує необхідність системного впровадження інноваційних освітніх технологій для реалізації компетентнісного підходу в НУШ.

Аналіз наукових джерел засвідчив, що практико орієнтована підготовка майбутніх учителів до реалізації компетентнісного підходу здійснюється на засадах проблемного, проєктного, компетентнісно орієнтованого навчання. Основний акцент такої підготовки, за своїм дидактичним змістом, спрямований на аналіз реальних педагогічних ситуацій, окреслення кола проблемних аспектів, узагальнення опрацьованих матеріалів, рефлексію та компетентнісні результати. Саме через розв'язання педагогічних ситуацій, моделювання реальних кейсів, створення власних освітніх продуктів формується здатність майбутнього педагога інтегрувати теоретичні знання у практичну площину. Означені технології підготовки вчителя в контексті цього дослідження розуміємо як науково обґрунтовані способи організації змісту, методів, форм і засобів професійної підготовки, які забезпечують перехід від знаннєвої моделі до діялісно-компетентнісної, формують готовність майбутнього педагога діяти в умовах НУШ та проєктувати компетентнісно зорієнтований освітній процес.

Реалізація реформи нової української школи та євроінтеграційні тенденції в освіті порушують проблему готовності педагога до інноваційних змін. У площині технологічного забезпечення компетентнісної підготовки важливо розглядати інновації не як набір окремих прийомів, а як систему, що змінює взаємодію учасників освітнього процесу, способи організації навчання і характер педагогічної комунікації. Критеріями інноваційності таких технологій визначаємо в залежності з позицією О. Шапран: креативність, цілісність, постійність і стійкість, гнучкість, динамічність і рухливість [22, с. 18].

Для системи практико орієнтованої підготовки майбутніх учителів актуальними є наукові розвідки О. Волярської та О. Волик, які акцентують увагу на необхідності системного поєднання технологічних і соціальних інновацій у процесі цифровізації освіти [4]. У зазначених наукових розвідках підкреслено важливість використання в вищій школі таких платформ, як Google Workspace for Education, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, а також наголошують на необмежених можливостях соціальних мереж і месенджерів забезпечувати нову якість професійної комунікації та організації освітньої діяльності. Особливо значущим, для майбутніх учителів у реалізації компетентнісного підходу в закладах загальної середньої освіти, є їхня здатність до рекомбінаційних (застосування вже існуючих технологічних та організаційних рішень) і модифікованих освітніх інновацій (використовуються нові ресурси та рішення), що передбачає творче їх застосування у відповідності з новими педагогічними стратегіями. Актуальність такого підходу, полягає в

тому, що це сприяє переходу від трансляційної моделі навчання до суб'єкт-суб'єктної взаємодії [4].

Сучасні дослідження [2], [3], [4], [6], [8], [9], [10] та ін., закладають концептуальне підґрунтя інтеграції цифрових та інтерактивних підходів, необхідність інтеграції цифрових ресурсів, інтерактивних методик та інноваційних технологій навчання в систему професійної підготовки майбутніх педагогів. Відповідно, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій навчання в освітню практику має здійснюватися не фрагментарно, а як цілісна педагогічна система, спрямована на формування професійної мобільності, рефлексивності та здатності до проектування освітнього процесу відповідно до сучасних освітніх стандартів. Такий підхід є методологічно співзвучним із завданнями Нової української школи, оскільки передбачає підготовку вчителя як суб'єкта інноваційної діяльності, здатного ефективно реалізувати компетентісно орієнтоване навчання з використанням цифрових та педагогічних інновацій.

Цифровізація освітнього процесу закладів освіти та формування цифрової компетентності у майбутніх фахівців та загалом молоді є однією з ключових тенденцій розвитку України на шляху євроінтеграції. З огляду на впровадження Концепції розвитку цифрових компетентностей гостро постає проблема створення сучасного цифрового освітнього середовища в закладах педагогічної освіти, зокрема це стосується використання цифрових інструментів та ресурсів у реалізації освітніх компонентів; організації освітньої взаємодії та комунікації на платформах дистанційного і змішаного навчання; створення освітніх продуктів, зокрема компетентісно орієнтованих завдань та формувального оцінювання. Відтак, у процесі практико орієнтованої підготовки майбутніх учителів до реалізації компетентісного підходу в Новій українській школі особливого значення набувають уміння майбутніх учителів *застосовувати* ІКТ навчання для розвитку критичного мислення та творчих здібностей учнів [3]; *налагоджувати* партнерські взаємовідносини на засадах толерантності, емпатії та спрямованості на позитивну співпрацю; *створювати*, з допомогою відповідних цифрових інструментів, практико орієнтовані завдання. Як засвідчує освітня практика, вагомим значення у цьому процесі набуває проєктна діяльність майбутніх учителів, зокрема дослідження та аналіз інформації з різних джерел, включаючи відкриті освітні ресурси, наукові бази даних та інтернет-ресурси; оцінка достовірності інформації, визначення її авторитетності та придатності для освітніх цілей; вироблення спільної стратегії виконання дослідження, визначення етапів його виконання та розподілу обов'язків на засадах партнерської взаємодії.

Підготовка майбутнього вчителя до реалізації компетентісно орієнтованого навчання, у відповідності з позицією В. Доротюк, має будуватися як цілісний процес, в якому поєднуються методи організації й самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання та мотивації навчання, а також методи контролю і самоконтролю результативності [8], [12]. Зазначені наукові положення дозволяють зробити висновок, що лише системне застосування зазначених методів забезпечує готовність педагога формувати в учнів здатність діяти в реальних життєвих ситуаціях, інтегруватися в соціум через комунікацію, працю й творчий підхід до розв'язання

проблем. Варто погодитися з твердженням, що за таких умов ключовою професійною функцією вчителя стає проєктування індивідуального інтелектуального розвитку кожної дитини на основі педагогічної діагностики, розроблення персоналізованих стратегій навчання, індивідуального консультування та використання психологічних знань про інтелект і мотивацію, зокрема врахування структури загального інтелекту (пізнавального, емоційного й соціального) та наукових теорій мотивації, що дає змогу вибудовувати індивідуальні або групові програми формування компетентностей і забезпечувати ефективний, гуманістично спрямований освітній процес [8, с. 90–101].

Зазначені форми не лише відображають потребу технологізації освітнього процесу, а й демонструють перехід до активної позиції майбутнього педагога як розробника й проєктувальника освітнього контенту. Саме така діяльність відповідає логіці компетентісного підходу, оскільки передбачає інтеграцію предметних знань із цифровими вміннями, аналітичним мисленням та здатністю до самостійного конструювання освітнього середовища. У зв'язку з цим та з метою урізноманітнення освітнього процесу, активізації та мотивації навчальної діяльності здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти, майбутні вчителі мають демонструвати:

1. Гнучкість та здатність адаптуватися до постійних змін як у глобальному світі, так і освітніх тенденцій, трендів та інновацій;
2. Критичне мислення у виборі та застосуванні інноваційних технологій, що постійно розвиваються та удосконалюються,;
3. Творчість у професійній діяльності та здатність до створення інноваційних методів та освітніх технологій;
4. Здатність до налагодження комунікації в умовах групової роботи та на засадах партнерської взаємодії.

З огляду на означене вище, слухними є висновки науковців про вплив швидкоплинних змін на вимоги до змісту освіти та способів його опанування. Це зумовлює впровадження нових та інноваційних технологій та методів навчання, що робить інноваційну діяльність невід'ємною складовою формування професійної підготовки майбутніх педагогів. Так, Н. Дубова [10] наголошує на необхідності підготовки вчителя до використання сучасних технологій для розвитку пізнавальної активності та творчої діяльності здобувачів освіти, зокрема через роботу в парах, групах і командах, навчання в іграх, поєднання традиційних і інноваційних методів. Водночас В. Савченко та В. Павлюк [20] акцентують увагу на залежності інноваційних перетворень та ефективності від модернізації методичного забезпечення, їхнього змістового інноваційного наповнення для досягнення значних показників результатів навчання, урізноманітнення форм і методів контролю знань та їх оцінювання.

У контексті проблеми дослідження актуальним є положення Т. Паски, І. Мойсеєнко та І. Шапки [15], які розглядають інноваційні технології підготовки педагогів як відповідь на освітні трансформації та виклики сучасності, коли традиційних методів професійного навчання вже недостатньо. Авторі підкреслюють, що підготовка вчителя до реалізації компетентісного підходу має включати опанування

інноваційних освітніх технологій і методів, орієнтованих на розвиток критичного мислення, креативності, комунікативних умінь та мотивації до навчання впродовж життя. Як практично значущі напрями виокремлюються проєктні, проблемні, ігрові технології, а також сучасні цифрові рішення (AR/VR, інтерактивні платформи, інструменти ШІ, гейміфікація), що сприяють персоналізації, активній взаємодії й реалізації технологій партнерства [15].

Особливо важливого значення набуває здатність майбутнього вчителя працювати не лише зі здобувачами освіти, а й їх батьками. Адже реалізація основних положень НУШ на базовому рівні значною мірою залежить від співпраці як педагогічного колективу, так і залучення в цей процес батьків здобувачів освіти. Зокрема, така співпраця є доречною в питаннях вибору навчального плану, окреслення змісту інтегрованих освітніх компонентів, вироблення тактики та стратегії освітньої політики закладу освіти. Так, М. Барчій та О. Воронова до найбільш поширених способів залучення та співпраці з батьками відносять: посилену допомогу в організації свят, тематичних шкільних та позашкільних вечорів; участь в організації освітнього середовища та дозвілля; проведення освітніх заходів, екскурсій та подорожей; волонтерство [2, с. 6].

Саме тому інноваційність практико орієнтованої підготовки майбутніх учителів до реалізації компетентнісного підходу в базовій школі має підтримуватися упровадженням технологій педагогіки партнерства, основу яких становлять суб'єкт-суб'єктна педагогічна взаємодія, інтерактивне та діалогічне навчання. Відповідно, здатність майбутнього вчителя до проведення консультацій, бесід, дискусій, налагодження партнерської взаємодії та позитивної соціальної комунікації, як між дітьми та їхніми батьками, так й іншими учасниками освітнього процесу – є необхідною умовою в запобіганні конфліктних ситуацій та створенні комфортного освітнього середовища. Практична реалізація цього механізму посилюється через партнерство «ЗВО – ЗЗСО» (а також залучення інституцій післядипломної педагогічної освіти), що дає можливість поєднати академічну підготовку з вимогами сучасної шкільної практики, вибудувати спільні проєкти, стажування, наставництво та взаємне професійне навчання.

З огляду на актуальність зазначених позицій, вагомим значення набувають погляди Т. Грабовської та О. Грабовського [6], які пропонують розглядати інноваційні технології підготовки вчителя як цілісну модель професійного розвитку: цифрові інструменти, активні методи і практико-орієнтовані формати інтегруються в єдиний освітній дизайн. Такий підхід забезпечує готовність учителя проєктувати компетентнісні завдання, організувати змішане/гібридне навчання, здійснювати формувальне оцінювання і будувати взаємодію в логіці партнерства, що відповідає сучасним професійним ролям педагога НУШ.

Для забезпечення результативного впровадження окреслених інноваційних освітніх технологій у систему професійної підготовки вчителя доцільно виокремити комплекс взаємопов'язаних механізмів, що переводять компетентнісний підхід у реальну освітню практику. Насамперед ідеться про оновлення освітніх програм і навчально-методичного забезпечення на засадах компетентнісного моделювання

результатів навчання: узгодження змісту дисциплін із вимогами нормативних документів, професійного стандарту, а також із логікою формування професійної компетентності та інтегральних компетентностей майбутнього педагога. Суттєвим механізмом виступає інтеграція теоретичної і практичної підготовки, що реалізується через практико орієнтоване навчання, неперервну педагогічну практику, моделювання реальних педагогічних ситуацій, кейс-метод, мікрвикладання, рефлексивні процедури та взаємооцінювання, котрі забезпечують перенесення набутих умінь у реальний освітній процес сучасної школи.

Принципово важливим механізмом є неперервний професійний розвиток майбутнього педагога як складова професійної готовності до інновацій і стабільного оновлення освітнього процесу. Його доцільно розглядати не як додаток до підготовки, а як її органічне продовження: через індивідуальні траєкторії навчання, самоосвітні практики, участь у професійних спільнотах, мікрокваліфікації та систематичне оновлення методичного інструментарію. Ефективність упровадження інноваційних освітніх технологій забезпечується також педагогічним моніторингом, що передбачає визначення критеріїв і показників сформованості компетентності. У сукупності зазначені механізми забезпечують цілісність інноваційної підготовки майбутнього вчителя: від оновлення змісту педагогічної освіти до створення сучасного освітнього середовища і технологічного забезпечення компетентнісно зорієнтованого освітнього процесу, що відповідає вимогам Нової української школи.

Уточнення технологічного інструментарію компетентнісної підготовки вчителя доцільно здійснювати через аналіз конкретних інноваційних форм і практик, апробованих у системі педагогічної освіти. Зазначені позиції логічно доповнює Ф. Левченко [14], яка розглядає самоосвіту педагога як ключовий механізм професійного оновлення та готовності до освітніх нововведень. Авторка підкреслює, що компетентнісна трансформація школи об'єктивно зумовлює потребу в учителів, здатному до неперервного навчання, ініціативного прийняття педагогічних рішень і творчої самореалізації, а ефективність такої підготовки посилюється через використання інноваційних форм самоосвітньої діяльності на основі ІКТ (зокрема проєктування, створення електронних уроків із продуманим сценарієм і зворотним зв'язком, розроблення цифрових дидактичних матеріалів, формування власного методичного web-ресурсу, укладання електронних бібліотек тощо). На думку дослідниці, опанування цих форм не лише підвищує професійну компетентність учителя, а й створює практичні умови для формування ключових компетентностей учнів, що робить самоосвітню діяльність педагога змістовним компонентом інноваційної підготовки до реалізації компетентнісно орієнтованого навчання в умовах НУШ.

Таким чином, інноваційні освітні технології у підготовці педагога до реалізації компетентнісного підходу в НУШ доцільно розглядати як системний комплекс, що інтегрує проблемне, проєктне й практико-орієнтоване навчання, технології паралельної дії, цифрові інструменти та технології партнерства. Їх узгоджене використання забезпечує форму-

вання професійної готовності майбутнього вчителя до діяльності в сучасному освітньому середовищі, здатності проєктувати й реалізовувати компетентнісно зорієнтований освітній процес відповідно до вимог Нової української школи.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Узагальнення результатів дослідження засвідчило, що теоретичний аналіз нормативно-правових засад і наукових підходів дозволив обґрунтувати актуальність інноваційних технологій підготовки вчителів до реалізації компетентнісного підходу в умовах Нової української школи та окреслити провідні напрями їх упровадження в системі професійної педагогічної освіти. Інноваційні технології розглянуто як цілісну сукупність діяльнісних, практико-орієнтованих і цифрових форматів підготовки (проблемне, проєктне, практико-орієнтоване навчання, моделювання педагогічних ситуацій, мікрівикладання, педагогічна практика, технології партнерства та технологія паралельної дії), що сприяють формуванню професійної мобільності, рефлексивності та готовності майбутнього педагога діяти в логіці компетентнісно зорієнтованого освітнього процесу.

Визначено ключові напрями впровадження інноваційних технологій у систему педагогічної освіти, зокрема оновлення освітніх програм на засадах компетентнісного моделювання результатів навчання, інтеграцію теоретичної та практичної підготовки, цифровізацію освітнього середовища, розвиток партнерства «ЗВО – школа», забезпечення неперервного професійного розвитку та педагогічного моніторингу.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язувати з емпіричною перевіркою результативності окреслених підходів, уточненням критеріїв і показників сформованості професійної компетентності майбутніх учителів, а також розробленням інструментарію педагогічного моніторингу динаміки компетентностей у процесі професійної підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- Астахов В.В., Шевченко Л.Ю. Зміни в законодавстві про освіту України: проблеми та перспективи розвитку. *Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми*. 2025. №7–8. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.7-8.22>
- Барчій М.С., Воронова О.Ю. Партнерська педагогічна взаємодія в умовах воєнного стану. *Слобожанський науковий вісник*. 2024. Вип. 2. С. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2024.2.1>
- Будник О. Підготовка до розвитку цифрової грамотності учнів Нової української школи. *Освітні обрії*. 2020. №1. Т. 50. С. 140–145. DOI: <https://doi.org/10.15330/obrii.50.1.140-145>
- Волярська О., Волик О. Інноваційні технології у підготовці майбутніх учителів. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. 2023. 1(3). DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.17698>
- Головань М.С. Професійна компетентність викладача вищого навчального закладу. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Серія: Педагогіка і психологія. Збірник статей. 2014. Вип. 44. Ч. 3. С. 79–88. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bebad537-b4c1-4b85-b091-d4c67e1514d2/content>
- Грабовська Т.І., Грабовський О.В. (2025). Інноваційні підходи до підготовки сучасного вчителя в контексті вимог Нової української школи. *Педагогічна академія: наукові записки*. Вип. 24. С. 1–28. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17763032>
- Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
- Доротюк, В., Левченко, Ф., & Рогоза, В. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя до реалізації компетентнісно орієнтованого навчання. *Проблеми сучасного підручника*. 2021. № 27. С. 78–89. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-78-89>
- Дубасенюк О. А. Базові поняття термінологічної системи компетентнісної проблематики професійної підготовки вчителя. *Освіта для сучасності = Edukacja dla wspolczesnosci* : зб. наук. пр. : у 2 т. / редкол. : В.Г. Кремень (голова). Київ : Вид-во НПУ імені М. Драгоманова, 2015. Т. 1. С. 526–532. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/file/605135>
- Дубова Н. В. Інноваційні підходи до реалізації місту підготовки майбутніх педагогів професійної освіти. *Modern engineering and innovative technologies*. 2023. № 29. Ч.3. С. 119–123. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-29-03-041>
- Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія (2014). / [Н. М. Авшенюк, Т. М. Десятов, Л. М. Дяченко, Н. О. Постригач, Л. П. Пуховська, О. В. Сулима]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 280 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/7686/1/05_2640_ALL-monograf.pdf
- Компетентнісно орієнтоване навчання: сутність, форми і методи: практичний посібник. [Електронне видання] / О.М. Горюшкіна, В.І. Доротюк та ін. Київ: Педагогічна думка, 2022. 221 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/Horoshkina-ta-in.-Posibnyk-profilne-1.pdf>
- Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p> (дата звернення: 01.03.2026).
- Левченко Ф.Г. Інноваційні форми підготовки вчителя до реалізації компетентнісно орієнтованого навчання. *Trends and Prospects Development of Science and Practice in Modern Environment* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (22–24 листопада 2021, Женева, Швейцарія). 2021. Женева : European Conference/ URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728865/1/%D0%A4.%D0%93.%D0%9B.%D0%B5.%D0%B2.%D1%87.%D0%B5.%D0%BD.%D0%BA.%D0%BE_%D1%82.%D0%B5.%D0%B7.%D0%B8.%2822.11%29.pdf
- Паска Т. В., Мойсеєнко І. М., Шапка І. В. Інноваційні підходи до підготовки педагогів для впровадження сучасних освітніх технологій та стимулювання творчості у здобувачів освіти в Україні. *Академічні візії*. 2024. Вип. 29. С. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10793975>
- Пометун О.І., Гупан Н.М., Власов В.С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : метод. посіб. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с. URL: <https://files01.core.ac.uk/download/pdf/162002217.pdf>
- Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 02.03.2026).
- Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 28.02.2026).
- Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20> (дата звернення: 28.02.2026).
- Савченко В., Павлюк В. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 20–27. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2021.228558>

21. Сисоєва О. Теоретичні підходи до вивчення проблеми професійної компетентності майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації. *Наукові записки*. Серія: Педагогіка. 2007. № 7. С. 44–50. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/23316/1/Sysoieva.pdf>

22. Шапран О. І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2008. 40 с.

REFERENCES

1. Astakhov, V.V., Shevchenko, I.Iu. (2025). Zminy v zakonodavstvi pro osvitu Ukrainy: problemy ta perspektivy rozvytku [Changes in Ukraine's Education Legislation: Challenges and Prospects for Development.]. *Sotsialnyi rozvytok: ekonomiko-pravovi problemy*. №7–8. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.7-8.22> [in Ukrainian]
2. Barchii, M.S., Voronova, O.Iu. (2024). Partnerska pedahohichna vzaiemodiia v umovakh voiennoho stanu [Collaborative teaching under martial law]. *Slobozhanskyi naukovyi visnyk*. Vyp. 2. S. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.3278/2/psyspu/2024.2.1> [in Ukrainian]
3. Budnyk, O. (2020). Pidhotovka do rozvytku tsyfrovoi hramotnosti uchniv Novoi ukrainskoi shkoly. [Preparing for the Development of Digital Literacy Among Students in the New Ukrainian School]. *Osvitni obrii*. №1. T. 50. S. 140–145. DOI: <https://doi.org/10.15330/obrii.50.1.140-145> [in Ukrainian]
4. Voliarska, O., Volyk, O. (2023). Innovatsiini tekhnologii u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv [Innovative technologies in the training of future teachers]. *Actual Problems in the System of Education General Secondary Education Institution – Pre-University Training – Higher Education Institution*. 1(3). DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.17698> [in Ukrainian]
5. Holovan, M. S. (2014). Profesiina kompetentnist vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu [Professional competence of a higher education institution instructor]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Seriya: Pedahohika i psykholohiia*. Zbirnyk statei. Vyp. 44. Ch. 3. S. 79–88. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/beba537-b4c1-4b85-b091-d4c67e1514d2/content> [in Ukrainian]
6. Hrabovska, T. I., Hrabovskyi, O. V. (2025). Innovatsiini pidkhody do pidhotovky suchasnoho vchytelia v konteksti vymoh Novoi ukrainskoi shkoly [Innovative Approaches to Training Modern Teachers in the Context of the Requirements of the New Ukrainian School]. *Pedahohichna akademiia: naukovyi zapysky*. Vyp. 24. S. 1–28. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17763032> [in Ukrainian]
7. Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.09.2020 № 898 (zi zminamy). [State Standard for Basic Secondary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 898 dated September 30, 2020 (as amended)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]
8. Dorotiuk, V., Levchenko, F., & Rohoza, V. (2021). Naukovo-metodychne zabezpechennia pidhotovky vchytelia do realizatsii kompetentnisno oriantovanoho navchannia [Scientific and methodological support for teacher training in the implementation of competency-based learning]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*. №27. S. 78–89. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-78-89> [in Ukrainian].
9. Dubaseniuk, O.A. (2015). Bazovi poniattia terminolohichnoi systemy kompetentnisnoi problematyky profesiinoi pidhotovky vchytelia [Basic concepts of the terminological system related to competency-based issues in teacher education]. *Osvita dlia suchasnosti = Edukacja dla wspolczesnosci : zb. nauk. pr. : u 2 t. / redkol. : V.H. Kremen (holova)*. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. Drahomanova. T. 1. S. 526–532. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/file/605135> [in Ukrainian]
10. Dubova, N. V. (2023). Innovatsiini pidkhody do realizatsii zmistu pidhotovky maibutnikh pedahohiv profesiinoi osvity [Innovative approaches to implementing the curriculum for training future vocational education teachers]. *Modern engineering and innovative technologies*. № 29. Ch.3. S. 119–123. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-29-03-041> [in Ukrainian]
11. Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky pedahohiv u zarubiznykh krainakh: teoriia ta praktyka : monohrafiia [The competency-based approach to teacher education in other countries: theory and practice: monograph]. (2014). / [N. M. Avsheniuk, T. M. Desiatov, L. M. Diachenko, N. O. Postryhach, L. P. Pukhovska, O. V. Sulyma]. Kirovohrad : Imeks-LTD, 280 s. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/7686/1/05_2640_AL-L-monograf.pdf [in Ukrainian]
12. Kompetentnisno oriantovane navchannia: sutnist, formy i metody: praktychnyi posibnyk. [Elektronne vydannia] [Competency-based learning: essence, forms, and methods: a practical guide.]. (2022). / O.M. Horoshkina, V.I. Dorotiuk ta in. Kyiv: Pedahohichna dumka. 221 s. URL: <https://un.dip.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/Horoshkina-ta-in.-Posibnyk-profilne-1.pdf> [in Ukrainian]
13. Kontsepsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku [Concept for the Implementation of State Policy on the Reform of General Secondary Education: «New Ukrainian School» for the Period through 2029] : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.12.2016 № 988-r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-pdata_zvernennia:01.03.2026. [in Ukrainian]
14. Levchenko, F. H. (2021). Innovatsiini formy pidhotovky vchytelia do realizatsii kompetentnisno oriantovanoho navchannia. Trends and Prospects Development of Science and Practice in Modern Environment : materialy X Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (22–24 lystopada 2021, Zheneva, Shveitsariia). Zheneva : European Conference/ URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728865/1/%D0%A4.%D0%93.%D0%9B%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%2822.11%29.pdf [in Ukrainian]
15. Paska, T. V., Moiseienko, I. M., Shapka, I. V. (2024). Innovatsiini pidkhody do pidhotovky pedahohiv dlia vprovadzhennia suchasnykh osvitnikh tekhnologii ta stymulivannia tvorchosti u zdobuvachiv osvity v Ukraini [Innovative approaches to training teachers to implement modern educational technologies and foster creativity among students in Ukraine]. *Akademichni vizii*. Vyp. 29. S. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10793975> [in Ukrainian]
16. Pometun O.I., Hupan N.M., Vlasov V.S. (2018). Kompetentnisno oriantovana metodyka navchannia istorii v osnovni shkoli : metod. posib [Competency-based approach to teaching history in elementary school: methodological guide]. Kyiv : TOV «KONVI PRINT». 208 s. URL: <https://files01.core.ac.uk/download/pdf/162002217.pdf> [in Ukrainian].
17. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [On education: Law of Ukraine] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (data zvernennia: 02.03.2026). [in Ukrainian]
18. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu : Zakon Ukrainy vid 16.01.2020 № 463-IX [On general secondary education: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (data zvernennia: 28.02.2026). [in Ukrainian]
19. Profesiinyi standart «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity» : nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 23.12.2020 № 2736 (zi zminamy) [Professional standard for «Teachers of general secondary education institutions»: order of the Ministry of economic development, trade, and agriculture of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20> (data zvernennia: 28.02.2026). [in Ukrainian]
20. Savchenko, V., Pavliuk, V. (2021). Innovatsiini pidkhody do pidhotovky maibutnikh uchyteliv u zakladakh vyshchoi osvity [Innovative approaches to training future teachers in higher education institutions]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu*. № 1. S. 20–27. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.20.21.228558> [in Ukrainian]
21. Sysoieva, O. (2007). Teoretychni pidkhody do vyvchennia problemy profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh I-II rivniv

akredytatsii [Theoretical approaches to studying the issue of professional competence among future specialists at higher education institutions with Level I and II accreditation]. Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohika. №7. S. 44–50. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/23316/1/Sysoieva.pdf> [in Ukrainian]

22.Shapran, O. I. (2008). Systema innovatsiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia v umovakh navchalno-naukovo-pedahohichnykh kompleksiv [A system for the innovative training of future teachers within educational, scientific, and pedagogical complexes]: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kyiv. 40 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БАГНО Юлія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та педагогічної інноватики, докторант Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Наукові інтереси: інноваційні технології підготовки майбутніх учителів до реалізації компетентнісного підходу в новій українській школі.

СЕРГІЙЧУК Олена – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри освітології та педагогічної інноватики, докторант Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Наукові інтереси: інноваційні технології підготовки майбутніх учителів до реалізації компетентнісного підходу в новій українській школі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BAHNO Yuliia – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Education and Pedagogical Innovation Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav.

Scientific interests: innovative technologies for training future teachers to implement a competency-based approach in the new ukrainian school.

SERHICHUK Olena – PhD in History, Associate Professor of the Department of Education and Pedagogical Innovation Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav.

Scientific interests: innovative technologies for training future teachers to implement a competency-based approach in the new ukrainian school.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 22.03.2026 р.

УДК 378.147:004.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-355-359

ЛЕЛЕКА Тетяна –

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6134-4435>
e-mail: tteleka@ukr.net

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПІДГОТОВЦІ ЛЕКЦІЙНОГО КОНТЕНТУ

У статті досліджено методичні аспекти використання можливостей штучного інтелекту під час підготовки лекцій у закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій, їх активною інтеграцією в освітнє середовище та зростанням ролі інформаційно-комунікаційних засобів у професійній діяльності викладача. У зв'язку з цим виникає необхідність переосмислення традиційних підходів до створення навчального контенту, а також пошуку нових ефективних інструментів, здатних підвищити якість підготовки лекційного матеріалу.

У роботі проаналізовано основні напрями застосування інтелектуальних систем, зокрема генерацію текстового матеріалу, структурування лекційного змісту, адаптацію інформації відповідно до рівня підготовки здобувачів освіти, а також створення різноманітних дидактичних матеріалів, включаючи тестові завдання, приклади та пояснення. Визначено, що використання штучного інтелекту дозволяє значно оптимізувати підготовчий етап роботи викладача, зменшити витрати часу та підвищити продуктивність педагогічної діяльності.

Особливу увагу приділено визначенню дидактичного потенціалу штучного інтелекту як інструменту підтримки викладача. Обгрунтовано, що його використання сприяє підвищенню якості навчального матеріалу, забезпечує можливість індивідуалізації навчання та адаптації контенту до потреб різних категорій студентів. Разом із тим наголошено на необхідності дотримання основних методичних принципів використання штучного інтелекту, серед яких педагогічна доцільність, наукова достовірність, адаптивність, системність та академічна доброчесність.

Також визначено основні переваги застосування штучного інтелекту, зокрема швидкий доступ до значних обсягів інформації, можливість оперативного створення навчального контенту та підтримку творчої діяльності викладача. Водночас окреслено певні обмеження, пов'язані з можливими неточностями згенерованих матеріалів, залежністю результатів від якості сформульованих запитів, а також недостатньою глибиною педагогічного аналізу. У результаті дослідження сформульовано методичні рекомендації щодо ефективного використання штучного інтелекту у процесі підготовки лекцій, що сприяють підвищенню результативності освітнього процесу та формуванню сучасного цифрового освітнього середовища.

Ключові слова: штучний інтелект, підготовка лекцій, освітній процес, цифрові технології, методика навчання, дидактичні матеріали, вища освіта, індивідуалізація навчання.

LELEKA Tetiana –

Candidate of Philological Sciences/PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Translation, Applied and General Linguistics of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6134-4435>
e-mail: tteleka@ukr.net